

Relacions internacionals i conflictes a l'època contemporània

Codi: 100358
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OT	4	0
2502758 Humanitats	OT	3	0
2502758 Humanitats	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Francisco José Veiga Rodríguez
Correu electrònic: Francesc.Veiga@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Un coneixement fluid de la Història Contemporània internacional: periodització, fites principals, grans trets evolutius en el social, l'econòmic i el polític. Un mínim coneixement d'anglès, per llegir, almenys, textos acadèmics.

Objectius

Aquesta assignatura estudia la Història de les relacions internacionals en el període que segueix al final de la Guerra Freda (1948-1990). És, per tant, un exercici del que es denomina Història actual o Història del temps present.

El temari abasta els anys transcorreguts entre 1991 i 2016 perquè es pot identificar aquí un període tancat que inclou: a) El principi i final de l'anomenat New World Order protagonitzat pels Estats Units com a superpotència dominant després de la Guerra Freda; b) La Gran Recessió econòmica; c) La reacció contra la globalització amb l'aparició dels nacionalismes radicals i líders populistes. Tot això ve acompanyat d'importants transformacions en la praxi de les relacions internacionals.

Complementant aquests continguts, l'assignatura aporta un estudi del període 1979-1989, que posa les bases per al final de la Guerra Freda i les transformacions posteriors, així com terminologia i conceptes específics propis de les relacions internacionals, un estudi de l'evolució de la ciència militar, la diplomàcia (conflictes i resolució o prevenció dels mateixos), la seguretat i la intel·ligència, i la teoria de l'estat que són habituals en Ciència Política i Dret però que no solen estar adaptats als estudis d'Història.

Competències

- Història
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-ne críticament el desenvolupament.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Humanitats

- Analitzar críticament la cultura contemporània.
- Analitzar críticament la cultura de l'actualitat i les circumstàncies històriques en què s'inscriu.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar els processos històrics en què s'inscriu la cultura contemporània.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics
2. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics.
3. Aprendre de manera autònoma.
4. Avaluar críticament els models que expliquen les etapes històriques.
5. Avaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis de la guerra.
6. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
7. Escriure en un text acadèmic utilitzant el vocabulari propi de la disciplina
8. Identificar les estructures socials, econòmiques i polítiques del món contemporani.
9. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
10. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
11. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
12. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions dels altres participants.
13. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
14. Treballar en equip respectant les diverses opinions.
15. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
16. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

- 1.- 1979-1989: La dècada que va liquidar la Guerra Freda preparant el món actual
- 2.- Postguerra Freda, des de 1990 fins 1995: Conflictes descontrolats als Balcans, Rússia i Àfrica
- 3.- El món es globalitza, 1996-2000: Liberalització de la circulació financera i la mà d'obra a escala internacional
- 4.- El salt al buit, 2001 al 2008: L'impacte de l'11-S, els plans per transformar Euràsia i l'Orient Mitjà
- 5.- El fracàs del New World Order, 2008-2014: la Gran Recessió, el contraatac de Rússia i la supremacia xinesa
- 6.- Conclusió: els nous paradigmes de les relacions internacionals a partir de 2016

Metodologia

La metodologia docent i les activitats formatives contemplaran aspectes diversos, en la part i proporció que consideri adequada el professor. Per exemple:

Assistència a classes teòriques dirigides per el professor.

Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor.

Lectura comprensiva de textos.

Aprenentatge d'estratègies de recerca d'informació.

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

Preparació de presentacions orals.

Estudi personal.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	2, 9, 15
Sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor	5	0,2	10, 11, 16
Tipus: Supervisades			
Exercicis pautats d'aprenentatge	5	0,2	5, 15, 16
Tutoríes	15	0,6	10, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	45	1,8	3, 10
Lectura de textos. Redacció de treballs, Preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica	30	1,2	3, 5, 6, 9, 10, 15, 16

Avaluació

Conforme al dictat en la Memòria del Grau, aprovada, l'assignatura s'avaluarà contemplant els punts següents:

- Proves escrites (tant parcials com finals), amb nota acumulada que signifiqui fins un 70% del total de la qualificació màxima a obtenir;
- Treballs, ressenyes, resums, comentaris d'anàlisi de textos i altres documents (quadres estadístics, gràfics, mapes, imatges, etc.) i / o preparació de comentaris orals i intervencions de seminari, amb nota acumulada que signifiqui fins un 20 % de la qualificació màxima;
- Exposicions i comentaris orals o escrits en les sessions de seminaris de discussió i debat, amb nota acumulada que signifiqui fins un 10% de la qualificació màxima;

En el seu conjunt, per a superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir la qualificació de 5 sobre 10. D'altra banda, cada professor podrà marcar, si ho creu útil, uns mínims a assolir en cadascun dels ítems a), b) i c) aquí contemplats.

Això es tradueix en:

- Dues o tres proves escrites (70%) espaciades al llarg del curs
- Un treball escrit (20%)
- Pràctiques (10%)

S'efectuarà un examen final de reavaluació, en la data que fixi l'administració del centre, destinat a reavaluar als estudiants suspesos en les proves efectuades durant el curs. Per això, els estudiants han d'haver-se presentat a totes les proves que consten en la guia docent de l'assignatura de l'any en curs, i han de haver aprovat el mínim de proves estipulat pel professor (2)

Advertiments:

Només es reavaluaran les activitats d'avaluació realitzades. La reavaluació consistirà en un examen global de la matèria de l'assignatura i se celebrarà en les dates oficials establertes per la Facultat. En cap cas, es podrà plantejar la reavaluació com un mitjà de millorar la qualificació de l'alumnat que ja hagués aprovat l'assignatura en el procés normal d'avaluació continuada. La nota màxima que es podrà obtenir en la reavaluació és de 5,0 (Aprovat)

El plagi de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) o còpia en l'examen, suposa un zero en la qualificació de l'exercici. En aquesta assignatura s'utilitza escàner de control de plagi

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professor establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

No s'establirà cap tipus d'examen especial individual, fora de les dates establertes per al comú dels estudiants. Qualsevol tipus d'imponderable que pugui afectar a qualsevol estudiant en concret, amb justificació degudament documentada, es resoldrà dins el marc de les dates i convocatòries fixades per a tothom.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves teòriques escrites	45	4	0,16	1, 4, 7, 9, 10, 14, 15
Pràctiques	10	2	0,08	1, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Treballs i exercicis	45	4	0,16	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

BAÑOS, Pedro, *El dominio mundial. Elementos del poder y claves geopolíticas*, Ariel, Barcelona, 2018

BAER, Robert: *Soldado de la CIA*, Barcelona, Crítica, 2002

BAUDRILLARD, Jean, *La guerra del Golfo no ha tenido lugar*, Madrid, Anagrama, 1991

BERGGRUEN, Nicolás; GARDELS, Nathan, *Gobernanza inteligente para el siglo XXI*, Taurus, Madrid, 2012

BIORCIO, Roberto, *Il populismo nella politica italiana. Da Bossi a Berlusconi, da Grillo a Renzi*, Milán, Mimesis, 2015

BRZEZINSKI, Zbigniew, *El gran tablero mundial*, Barcelona, 1998

CAMUS, Jean-Yves & LEBOURG, Nicolas, *Far Right Politics in Europe*, Cambridge-Massachusetts / London, The Belknap Press, 2017

CORM, Georges, *Europa y el mito de Occidente. La construcción de una historia*, Eds. Península, Barcelona, 2010

-----, *El nuevo gobierno del mundo. Ideologías. Estructuras. Contrapoderes*, Barcelona, Península, 2012

DARWIN, John, *El sueño del imperio. Auge y caída de las potencias globales, 1400-2000*, Taurus, Madrid, 2012

DURÁN Barba, Jaime y Nieto, Santiago, *La política en el siglo XXI. Arte, mito o ciencia*, Debate, Barcelona, 2018

ESCOBAR, Pepe, *Globalistan. How the Globalized World is Dissolving Into Liquid War*, Nimble Books LLC, 2006

FERGUSON, Nial, *La plaza y la torre. El papel oculto de las redes en la historia: de los masones a Facebook*, Debate, Barcelona, 2018

FRIEDMAN, Thomas (2006): *La tierra es plana. Breve historia del mundo globalizado del siglo xxi*, Madrid, Martínez Roca, 2006

GAGGI, Massimo y NARDUZZI, Edoardo: *El fin de la clase media y el nacimiento de la sociedad de bajo coste*, Madrid, Lengua de Trapo, 2006

GESSEN, Masha, *El futuro es historia. Rusia y el regreso del totalitarismo*, Turner, Madrid, 2018

GARCÍA PICAZO, Paloma, *Teoría breve de relaciones internacionales. ¿Una anatomía del mundo?*, Tecnos, Madrid, 2013 (4ª edición)

GEL'MAN, Vladimir, *Authoritarian Russia. Analyzing Post-Soviet Regime Changes*, University of Pittsburgh Press, 2015

GLENNY, Misha, *McMafia. Crime Without Frontiers*, London, The Bodley Head Ltd, 2008

GOLDMAN, Marshall I.: *Petrostate: Putin, Power and the New Russia*, Oxford University Press, 2008

GREENWALD, Glenn, *Snowden. Sin un lugar donde esconderse*, Barcelona, Ediciones B, 2014

HAAS, Mark L., and LESCH, David W. (eds.), *The Arab Spring. Change and Resistance in the Middle East*, Boulder, Colorado, Westview Press, 2012

HATZFELD, Jean: *Una temporada de machetes*, Barcelona, Anagrama, 2004

HEINBERG, Richard, *Fracking: el bálsamo milagroso*, Barcelona, Icaria, 2014

HEWITT, Gavin, *Europa a la deriva*. Alianza Editorial, Madrid, 2008

HUNTINGTON, Samuel: *El choque de civilizaciones y la reconfiguración del orden mundial*, Barcelona, Paidós, 2005

JORDÁN, Javier, *Manual de estudios estratégicos y seguridad internacional*, Plaza y Valdés, Madrid, 2013

KAPLAN, Robert D., *La venganza de la geografía. Cómo los mapas condicionan el destino de las naciones*, RBA, Barcelona, 2013

KLEIN, Naomi, *La doctrina del shock*, Barcelona, Paidós, 2010

KHANA, Parag, *El segundo mundo. Imperios e influencia en el nuevo orden mundial*, Paidós, Barcelona, 2008

KISSINGER, Henry, *Orden mundial*, Debate, Barcelona, 2016

LARUELLE, Marlene, *Russian Nationalism. Imaginaries, Doctrines and Political Battlefields*, London & New York, Routledge, 2019

LEWIS, Michael, *Boomerang. Viajes el nuevo Tercer Mundo europeo*, Deusto, 2012

LYNCH, Marc, *The Arab Uprising. The Unfinished Revolutions of the New Middle East*, New York, Public Affairs, 2012

MÁRMORA, Lelio: *Las políticas de migraciones internacionales*, Buenos Aires, Paidós (2.ªed.), 2005

MAZOWER, Mark, *Gobernar el mundo. Hisotir de una idea desde1815*, Barlin Libros, Valencia, 2018

McGREGOR, Richard, *El Partido. Los secretos de los líderes chinos*, Madrid, Turner, 2011

MICHEL, Serge, y BEURET, Michel: *China en África. Pekín ala conquistadel continente aficano*, Madrid, Alianza Editorial, 2009

MONIZ BANDEIRA, Luiz Alberto, *El desorden mundial. Guerras de poder, terror y caos*, Madrid, Clave Intelectual, 2018

MORRIS, Ian, *War! What Is It Good For? Conflcit and the Progress of Civilization from Primates to Robots*, Picador, New York, 2015

MUDDE, Cas, *On extremism and democracy in Europe*, Londres, Routledge, 2016

NAGLE, Ángela: *Muerte a los normies. Las guerras culturales en internet que han dado lugar al ascenso de Trump y la alt right*, Tarragona, Orciny Press, 2018

NAÍM, Moisés: *Ilícito. Cómo traficantes, contrabandistas y piratas están cambiando el mundo*, Barcelona, Debate, 2006

NAPOLEONI, Loretta: *Economía canalla. La nueva realidad del capitalismo*, Barcelona, Paidós, 2008

NASR, Vali, *Meccanomics: The March of the New Muslim Middle Class*, One World. 2010

-----, *Forces of Fortune: The Rise of the New Muslim Middle Class and What It Will Mean for Our World*, Free Press, NY, 2009

NEILA HERNÁNDEZ, José Luis; MORENO JUSTE, Antonio; ALIJA GARABITO, Adela; SÁENZ ROTKO, José Manuel; SANZ DÍAZ, Carlos, *Historia de las relaciones internacionales*, Alianza Editorial, Madrid, 2018

NOYA, Javier, *Diplomacia pública para el siglo XXI*, Ariel, Barcelona, 2009

PATRIKARAKOS, David, *War in 140 Characters: How Social Media Is Reshaping Conflict in the Twenty-First Century*, New York, Basic Books, 2017

POCH-DE-FELIU, Rafael: *La gran transición. Rusia, 1985-2002*, Barcelona, Crítica, 2003

-----, *La actualidad de China: un mundo en crisis, una sociedad en gestación*, Barcelona, Crítica, 2009

-----, *La quinta Alemania*, Barcelona, Icaria, 2013

RACHMAN, Gideon, *Easternisation. War and Peace in the Asian Century*, The Bodley Head, London, 2016

REID, Michael, *El continente olvidado. La lucua por el alma de América Latina*, Belacqva, Barcelona, 2009

REGUERA, Marcos, *El triunfo de Trump. Claves sobre la nueva extrema derecha norteamericana*, Madrid, Postmetrópolis Editorial, 2017

REYNTJENS, Filip, *The Great African War. Congo and Regional Geopolitics, 1996-2006*, Cambridge University Press, 2009

- SHARMA, Ruchir, *Países emergentes*, Aguilar, Madrid, 2013
- SHLAIM, Avi: *El muro de hierro. Israel y el mundo árabe*, Granada, Almed, 2003
- SIMONE, Raffaele, *El monstruo amable ¿El mundo se vuelvede derechas?* Barcelona, Ed. Taurus, 2012
- STEARNS, Jason K., *Dancing in the Glory of Monsters. The Collapse of the Congo and the Great War of Africa*, New York, PublicAffairs, 2010
- STEGER. Manfred B., y ROY, Ravi K., *Neoliberalismo. Una breve introducción*, Madrid, Alianza Editorial, 2011
- TOHARIA, , Manuel: *El clima. El calentamiento global y el futuro del planeta*, Barcelona, Debate (3.ª ed.). 2007
- TODD, Emmanuel: *Después del imperio. Ensayo sobre la descomposición del sistema norteamericano*, Madrid, Foca, 2003
- TOOZE, Adam, Crash. *Cómo una década de crisis foianciera ha cambiado el mundo*, Crítica, Barcelona, 2018
- VVAA, *El gran retroceso*, Barcelona, Seix Barral, 2017
- VEIGA, Francisco: *La trampa balcánica*, Barcelona, Grijalbo, 2.^a ed., 2002
- *Slobo. Una biografía no autorizada de Slobodan Milošević*, Madrid, Debate, 2004
- DA CAL, Enrique U.; DUARTE, Ángel: *La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría*, Madrid, Alianza Editorial, 1997
- *La fábrica de las fronteras. Guerras de secesión yugoslavas, 1991-2001*, Alianza Editorial, Madrid, 2011
- y MOURENZA, Andrés, *El retorno de Eurasia, 1991-2011. Veinte años del gran espacio geoestratégico que abrió paso al siglo XXI*, Barcelona, Península, 2012
- ; HAMAD ZAHONERO, Leyla; GUTIÉRREZ DE TERÁN, Ignacio: *Yemen. La clave olvidada del mundo árabe, 1911-2011*, Alianza Editorial, Madrid, 2014
- : *El desequilibrio como orden. Una historia de la posguerra fría*, Alianza Editorial, Madrid, 2015 (2ª edición)
- ; GONZÁLEZ-VILLA, Carlos; FORTI, Steven; SASSO, Alfredo; PROKOPLJEVIC, Jelena; y MOLES, Ramón: *Patriotas indignados. Sobre la nueva ultraderecha en la Posguerra Fría. Neofascismo, posfascismo y nazbols*, Alianza Editorial, Madrid, 2019
- WIND, Marlene, *La tribalización de Europa*, Barcelona, Espasa / Planeta, 2019
- YEKELCHYK, Serhy, *The Conflict in Ukraine. What Everyone Needs to Know*, Oxford University Press, 2015
- ZAKARIA, Fareed: *The Post-American World*, Nueva York, W.W. Norton and Company, 2008